Oświadczenie złożone
przez senatora Adama Szejnfelda
w dniu 27 grudnia 2023 r.

Oświadczenie skierowane do prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska

Szanowny Panie Premierze!

Niniejsze oświadczenie senatorskie kieruję do pana premiera, jego treść dotyczy bowiem kompetencji kilku resortów oraz urzędów, przede wszystkim Ministerstwa Rozwoju i Technologii oraz Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, ale także m.in. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W ostatnich latach nieustannie rośnie w Polsce liczba zadłużonych firm, które z różnych tytułów, w tym z tytułu zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, mają zobowiązania trudne już do udźwignięcia. W ciągu ostatnich 3 lat liczba firm zadłużonych w ZUS wzrosła aż o 20%. Dzieje się tak, mimo że firmy będące w kłopotach mogą zwracać się do ZUS o odroczenie terminu płatności czy odroczenie terminu płatności składek lub rozłożenie długu na raty. M.in. z powodu zadłużenia wobec ZUS lawinowo rośnie obecnie liczba małych i średnich przedsiębiorstw, które upadają lub likwidują swoją działalność gospodarczą, a te najmniejsze firmy, jeśli mogą, to zawieszają swoją działalność. Tylko do września b.r. swoją działalność zlikwidowało lub zawiesiło już ponad 413 tysięcy firm.

Sytuacja, o której wspominam, niewątpliwie jest też przyczyną istnienia i powiększania się szarej strefy. Nie jest to efekt jedynie celowego przechodzenia do niej części firm, lecz bardzo często przymusu, bo firmy nie mogą podołać sytuacji, musząc jednocześnie realizować swoje wcześniej zaciągnięte zobowiązania finansowe i kontraktowe.

Przyczyn tego stanu rzeczy jest wiele, ale jedną z najważniejszych był i jest nierynkowy wzrost wysokości płacy minimalnej, a co za tym idzie, radykalny wzrost nie tylko płac, ale także zobowiązań małych pracodawców z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. W katalogu przyczyn tego negatywnego zjawiska jest także oczywiście przekształcenie przez poprzedni rząd, rząd Prawa i Sprawiedliwości, w ramach tzw. Polskiego Ładu składki zdrowotnej w nowy, bardzo szkodliwy zwłaszcza dla małych firm, wysoki podatek.

Z powodów, o których mowa wyżej, w sektorze mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich firm sytuacja jest alarmująca. W związku z tym chciałbym pana premiera o kilka spraw zapytać.

1. Czy planowane jest przywrócenie takiego statusu składki zdrowotnej – lub podobnego do niego – jaki miała ona przed zmianami dokonanymi przepisami wprowadzonymi w ramach tzw. Polskiego Ładu? Jeśli tak, to kiedy i od kiedy nowe przepisy będą obowiązywały?

2. Czy planowana jest reforma zasad kształtowania wysokości płacy minimalnej, w tym np. jej ewentualnego zróżnicowania poprzez dostosowanie do średniej na danym terenie, a nie stosowania równej w skali całego kraju, co stawia w bardziej niekorzystnej sytuacji firmy działające w biedniejszych częściach Polski? Tam one powinny szczególnie dobrze się rozwijać, tworząc miejsca pracy, w tych rejonach także bezrobocie jest bowiem wyższe.

3. Czy planowane są nowe rozwiązania dotyczące obowiązku płacenia składek na ubezpieczenia społeczne przez mikroprzedsiębiorców oraz małe i średnie firmy, np. tzw. dobrowolny ZUS? Jeśli tak, to jakie, na jakich zasadach i od kiedy?

4. Czy jest szansa na wprowadzenie rozwiązań prawnych ratujących sytuację bardzo wielu mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich firm, jeśli nie np. poprzez ich oddłużenie, to choćby poprzez nienaliczanie odsetek za zwłokę, wprowadzenie możliwości przedłużenia terminu zawieszenia pozostałych do spłaty zobowiązań przedsiębiorstw z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w części finansowanej przez ubezpieczonych i płatnika oraz na ubezpieczenie zdrowotne, których termin minął lub zostały one wcześniej rozłożone na raty albo których termin płatności został odroczony?

5. Czy są planowane – a jeśli tak, to jakie – inne propozycje ratunkowe na rzecz mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich firm będących na skutek polityki minionych rządów w bardzo trudnej sytuacji finansowej?

Na koniec, w nawiązaniu do treści oświadczenia i zadanych pytań, chciałbym zwrócić uwagę pana premiera także na konieczność reformy sytemu stanowienia prawa oraz odnowienia dialogu społecznego i współpracy z partnerami społecznymi, niszczonych w minionych 8 latach, bez czego żadne reformy i systemy nie będą działać optymalnie, przynosząc oczekiwane przez nas wszystkich pozytywne efekty.

Z poważaniem
Adam Szejnfeld
senator RP